

Plenum

Torsdag 3.2.2022 kl. 16.00—21.14

6. Lagmotion med förslag till lag om ändring av 8 kap. 1 a § i sjukförsäkringslagen

Lagmotion LM 53/2021 rd Jari Kinnunen saml m.fl.

Remissdebatt

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 6 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till social- och hälsovårdsutskottet.

För remissdebatten reserveras högst 30 minuter. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet. — Jag öppnar debatten. Presentation, ledamot Jari Kinnunen, varsågod.

Debatt

19.51 **Jari Kinnunen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvät kollegat! Tämän aloitteen pääasiallinen sisältö on se, että sillä parannetaan perhehoitajien asemaa pandemian aikana tapauksissa, joissa he joutuvat olemaan pois työstä, kun alle 16-vuotias perheeseen sijoitettu lapsi on tartuntataudin leviämisen estämiseksi määrätty pidettäväksi kotona ja perhehoitaja on sen vuoksi estynyt tekemästä ansiotyötään. Perhehoito-liiton mukaan ”Suomessa elää kodin ulkopuolelle sijoitettuna noin 19 000 lasta ja nuorta. Vuoden 20 viimeisenä päivänä huostassa oli 9 637 lasta, joista yli puolet, 56 prosenttia, oli perhehoidossa.”

Vuonna 2019 lastensuojeluilmoituksia tehtiin 156 200 kappaletta. Poliisi teki niistä hieman yli 12 500, kun sillä oli kotihälytyksiä noin 71 000. Vuonna 2020 ja alustavan tiedon mukaan 2021 poliisin kotihälytykset ovat nousseet 78 000:een. Poliisin tekemien lastensuojeluilmoitusten määrät ovat kasvussa myös. 2020 niitä kirjattiin hieman alle 15 000 ja viime vuonna alustavan tiedon mukaan 16 200, vähän päälle.

Lastensuojelulaissa perhehoito on määritelty huostaanotetun lapsen ensisijaiseksi sijais-huollon muodoksi. On sijoitetun lapsen edun mukaista, että hän pystyy elämään mahdollisimman tavallista perhe-elämää perhehoitoperheessä. Olen itse saanut tutustua perhehoitoon vuodesta 73, ensin huostaanotettuna ja sijaisperheeseen sijoitettuna, ja sitten vuodesta 82 olen perehtynyt asiaan syvällisemmin, kun sain perheeseeni tuolloin 3-vuotiaan kumimityttöni. Olen myös aikanaan ollut perustamassa sijaiskotiyhdistystä Kotkaan ja toiminut sen puheenjohtajana. Olen siis jonkin verran perehtynyt tähän asiaan.

Tällä hetkellä pandemioihin liittyvät taloudelliset riskit jäävät perhehoitajan kannettavaksi, koska nykyinen lainsäädäntö ei mahdollista tartuntatautipäivärahan maksamista muulle kuin lapsen huoltajalle. Lapsen huostaanottotapauksessa huoltaja ei tosiasiassa osallistu lapsen jokapäiväiseen hoitoon ja huolenpitoon, ja perhehoidossa lapsi asuu...

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Mikrofoni katkesi jostain syystä.

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

— Jaha. — Perhehoitaja ei voi oman karanteeninsa takia saada perhehoitopalkkiota. Hän ei myöskään voi saada tartuntatautipäivärahaa perhehoitajana toimimisen perusteella, koska kysymyksessä ei ole työsuhde. Ansiotyössä käyvä perhehoitaja ei saa perhehoidettavan karanteenin takia käydä työssä ja ei saa siten myöskään ansiotuloa. Ei, muttei saa myöskään tartuntatautipäivärahaa, koska ei ole perheeseen sijoitetun alle 16-vuotiaan lapsen huoltaja.

Alle 16-vuotiaiden lasten kasvua ja kehitystä tukeva perhehoito on äärimmäisen tärkeää. Tämä nykytila on täysin kohtuuton. Tartuntatautipäivärahan maksamatta jättämistä ei voida perustella talous- tai tarkoituksenmukaisuusnäkökohdilla. Tämä ei ole talouskysymys. Sama raha menee näille huoltajille, jos semmoiset on olemassa, mutta he eivät ole sitä kuitenkaan käsitykseni mukaan ansainneet, vaan se pitäisi siirtää maksettavaksi tänne perhehoitajalle.

Lasten huostaanottojen vähentyminen ei ole hyvin todennäköistä, ja tarve perhehoitajille tulee kasvamaan. Perhehoitajaksi ryhtymisen kynnystä tulee madaltaa, ja alla ehdotettu muutos on vain yksi keino tehtävään alkamisen mahdollistamiseksi. Meneillään oleva pandemia tuskin jää viimeiseksi, joten lakimuutos tulee senkin vuoksi tehdä.

Tämän lakimuutoksen lisäksi on erittäin tärkeää, että tehdään pikaisesti selvitys toimeksiantosopimussuhteisen perhehoitajan sosiaaliturvan puutteesta ja niiden ratkaisuvaihtoehtoista oikeusvaikutuksineen. Pelkkä selvitys ei tietysti riitä, vaan tulosten pohjalta puutteet tulee korjata.

Tämä muutos on lähinnä tekninen, enkä toivoisi, että tästä syntyisi mitään poliittista debattia ja vääntämistä, kun tässä on kysymys vain kahden sanan lisäämisestä 1 momenttiin: ”taikka perhehoitajalle” ja ”tai perhehoitaja”, ja 2 momenttiin: ”tai perhehoitajalla”, ”tai perhehoitaja”. Eli tässä ei voi tehdä sellaista johtopäätöstä, että tässä nyt jollekin erityisesti pyritäisiin tekemään vääryyttä, kun pyritään tekemään laista oikeudenmukainen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

19.57 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Tämä edustaja Kinnusen tekemä lakialoite, jossa halutaan saada perhehoitajille tartuntapäivärahamahdollisuus alle 16-vuotiaan alaikäisen hoitoon liittyen, on erittäin tärkeä ja perusteltu. On harmillista, kun tämä lakialoite on jätetty jo marraskuussa ja tämä on, niin kuin edustaja Kinnunenkin sanoi, pieni muutos, että olisi voitu hyvin huomioida ministeriön valmistelussa, että tämä asia oltaisiin voitu korjata. Me ollaan kuitenkin sosiaali- ja terveystieteiden valvonnassa käsitelty paljon koronaan liittyviä lakeja, monia useampaan kertaan, kun on ollut lyhytaikaisia. Tämä olisi ollut tärkeä asia huomioida, että perheissä, joissa alaikäinen lapsi asuu ja sairastuu koronaan, sen perheen tilanne ei ole epätasa-arvoinen muihin perheisiin nähden ja tartuntapäivärahaa olisi mahdollista saada.

Vaikka tämä ei nyt tähän korona-aaltoon ehtisi, niin olisi tärkeää, että tämä asia viedään eteenpäin ja korjaus lakiin tehtäisiin niin, että näiden lasten perhehoitajat olisivat samassa asemassa muihin nähden. Lastensuojeluun sijoitetut lapset ovat kuitenkin jo muutenkin sellaisessa asemassa, että ei enää lainsäädännöllisesti toivottaisi siihen huononnusta vaan että he olisivat mahdollisimman tasavertaisessa asemassa muissa perheissä asuviin lapsiin nähden.

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Risikko.

19.59 **Paula Risikko kok:** Arvoisa puhemies! Ihan vain lyhyesti liittyen tähän lakialoitteeseen:

Edustaja Kinnusen lakialoite on erittäin kannatettava, ja aivan niin kuin tuossa edustaja Laiho totesi, tämä on nyt vähän niin kuin myöhään täällä. Tämä olisi voitu ottaa esille jo aikaisemmin. Harmittaa tietysti, kun ei tästä tullut aikaisemmin koppia täällä täysistunnossa. Mutta kaatunutta maitoa on turha itkeä, ja nyt pitää vain miettiä, miten ratkaistaan tätä.

Edustaja Kinnunen viittasi tuossa huostaanottoihin: Mehän olemme saaneet juuri poliisin tilastoja siitä, että kotihälytykset ovat lisääntyneet ja sitä kautta myöskin lastensuojeluilmoitukset ja lastensuojelutarpeet ja huostaanotot — ja se on yksi tämän korona-ajan traaginen juttu. No, tärkeähän on sitten se, että lapsi todella saa turvallisen vanhemman ja turvallisia aikuisia sitten sen huostaanoton jälkeen, ja perhehoitohan on yksi tapa hoitaa. Olin itse silloin ministerinä, kun tehtiin lastensuojelulakiin tällainen muutos, että aina ensisijaisesti perhehoitoon, ja siitä syystä pidän erittäin kannatettavana, että tässä tilanteessa huomioidaan perhehoitajat — aivan niin kuin edustaja Kinnunen on esittänyt. — Kiitos.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till social- och hälsovårdsutskottet.